

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
จะให้เป็นอรหันต์หมดทั้งธาตุทั้งชั้น?

เราไปกรุงเทพ ๑๕ วัน โรงพยาบาลมารับของจากโกดัง ๒๓ โรง อย่างนี้ละ คือเรา
 อยู่ไม่อยู่ไม่สำคัญ ของนี้ต้องเต็มอยู่ตลอดเวลาเลย เราส่งสารเราชวนขวยหามาให้ ที่
 ไกลๆ ก็อย่างอุบลฯ ลงมา ของเล่นเมื่อไร อย่างนั้นเราก็ให้พิเศษเพิ่มเข้าอีกเท่านั้นๆ เรา
 เห็นใจ ท่านเหล่านี้ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ไม่มา แต่ทำไมจึงต้องมา ก็เพราะว่ามันไม่ไหว ต้อง
 หาผู้ช่วยเหลือ จึงต้องมา เช่น อุบล โรงพยาบาลตามอำเภอๆ อุบลมาบ่อย เราพิจารณา
 หมดแล้วเรื่องเหล่านี้ แล้วตามปรกติเมตตาคบรอบอยู่หมดโลกธาตุ พุดให้มันชัดเจน เรื่อง
 เมตตานี้สำคัญมาก ไม่มีอะไรติดตัวละ เมตตานี้เปิดออกหมดเลยเพื่อประโยชน์แก่โลกๆ
 สำหรับเจ้าของไม่ได้สนใจเลย มีแต่ออกเรื่อย จะสนใจอะไรก็มันพอทุกอย่างว่างั้นเลย นี่ละ
 การปฏิบัติธรรม ขอให้ท่านทั้งหลายทราบ

นี่ก็จวนจะตายแล้ว พุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าได้ยืนตั้งแต่ครั้งพุทธกาลที่เด่นชัด
 ตลอดมา พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระองค์แรก จากนั้นพระสงฆ์สาวกบรรลुरुธรรมๆ เป็นพระ
 อรหันต์ๆ ความเลิศเลอๆ มาเป็นลำดับ ทีนี้ก็ค่อยเรื่อยไปๆ จากการปฏิบัติของคนด้อย
 ลงๆ ผลก็มีลดลงๆ ทีนี้ต่อไปผู้ปฏิบัติไม่ได้มองดูศาสนาเลยก็ไปเหมาเอาแต่ว่าศาสนาไม่มี
 มรรคมีผลแล้ว ก็ตัวเองเป็นโมฆะแล้วนั้นมันจะเอาอะไรมาเป็นมรรคเป็นผล ผู้ปฏิบัติท่าน
 ปฏิบัติอยู่ ท่านหาอยู่ท่านก็ได้ อยู่ บุญบาปมีเสมอกัน ไม่มีอะไรยิ่งหย่อนกว่ากัน ความจม
 อยู่ในทุกข์กับความพ้นทุกข์ก็ อกาลิโก เช่นเดียวกัน ผู้ที่สมัครใจที่จะทำความลุ่มจมแก่
 ตัวเองก็ลุ่มเนื้อลุ่มตัว

(มีผู้ถ่ายภาพหลวงตา) อย่าถ่ายภาพนะเวลาเทศน์ อย่ามายุ่ง เคยเตือนเสมอ ฟังๆ
 ไปซิ ใต้นี้มันเป็นภัย เห็นไหมล่ะก็พุดแล้วนี่ ขาดวรรคขาดตอนไปแล้ว นี่เวลาได้ออกแล้ว
 ไม่ยุ่งกับอะไรนะ อะไรอย่ามาทวน ให้ออกแต่ปัจจุบันนี้พุดแล้ว นี่ผลแห่งการปฏิบัติท่าน
 ทั้งหลายทราบหรือยัง หรือหลวงตามาอวดเธอ มันจวนจะตายแล้วนี่เปิดออกให้พี่น้อง
 ทั้งหลายทราบเสียบ้าง ว่ามรรค ผล นิพพานของพระพุทธเจ้านี้ประกาศบ้าง ๆ มาตั้งแต่ครั้ง
 พุทธกาลจนกระทั่งบัดนี้ตลอดไป สำหรับผู้ที่มุ่งหวังต่อการประพฤติปฏิบัติ ผลจะได้รับมา
 ตลอดๆ อย่างนี้แหละ

นี้ได้เอามาประกาศก็เพราะจวนจะตายแล้ว หรือจะพูดอย่างหนึ่งว่ามันจะไม่ค่อยมีใครประกาศ หรือจะไม่มีประกาศ ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่เคยได้ยิน ก็มีหลวงตาบัวปากเปราะคนเดียวนี้ละออกเทศน์ทั่วประเทศไทย เกี่ยวกับเรื่องการช่วยชาติบ้านเมือง ๖ ปีเต็มเทศน์ทั่วประเทศไทยเลย มากไหมเทศน์ก็กัณฑ์พิจารณาซิ มันก็พันก็หมื่นกัณฑ์ เพียง ๖ ปีเต็มเท่านั้น เทศน์มาก่อนหน้านี้แล้ว ตั้งแต่ ๒๔๙๓ เรื่อยมา เบื้องต้นก็พระสงฆ์เข้าไปเกี่ยวข้องเราอยู่ในป่าในเขา ไปที่ไหนพระสงฆ์ติดตามๆ ตลอดเลยนะ หลบๆ หนีเท่าไรไม่พ้นๆ ค่อยขยับขยายพระมากเข้าๆ รุมเข้า มากเข้า เลยได้มาตั้งสำนัก เป็นห่วงโยมแม่แหละ พูดให้มันตรงๆ เป็นห่วงโยมแม่ จนได้พูดให้หมู่เพื่อนฟัง เอ้อ ผมนี้จะยังไปไหนไม่ได้ละ เกี่ยวข้องกับโยมแม่แล้ว นั่นเห็นไหมละ

เวลาพิจารณามันก็เข้ากันปุ๊บเลย นั่นละสงสัยไหมละ เป็นอย่างนั้นแล้ว นี้จะได้ไปเกี่ยวข้องกับโยมแม่ก่อนนะ เรื่องราวมันมีอยู่ที่นี่ะ พอออกพรรษาแล้วจำเป็นจำใจปั๊บปั๊บ นั่นบทเวลาจะเป็นขึ้นเลย เอาโยมแม่บวช พอโยมแม่บวชนี้มันก็เต็มไปหมดอย่างนี้แหละ เรื่อยๆ มา จึงได้สอนพระเป็นอันดับแรก จากนั้นก็ขยายออกมาๆ จนกระทั่งกลายเป็นสอนโลกไปเลย ธรรมะที่เทศน์นี้ออกทั่วโลก ธรรมะเหล่านี้่ออกทั่วโลกมาเป็นเวลาอย่างน้อย ๖ ปีแล้วนะ ออกทั่วโลก ทางอินเตอร์เน็ตออกไปหมด

เราก็เรียนตามความเป็นจริง ธรรมะที่ออกมาเหล่านี้่ถอดออกมาจากหัวใจทั้งนั้นนะ พูดแล้วสาธุเราไม่ได้ประมาทตำรับตำรา เราก็เรียนมาเหมือนกันเรื่องเรียน ครั้นเวลาจริงๆ แล้วตำราทั้งหมดวิ่งเข้ามาสู่หัวใจหมด เพราะรากเดิมอยู่ที่นี้ ธรรมะอยู่ที่พระพุทธเจ้า ตรัสรู้ที่นั่น ถอดออกมาจากนี้ไปเป็นพระไตรปิฎกเข้าใจไหม เวลาปฏิบัติเข้าไปพระไตรปิฎกไหลเข้ามาทั้งหมดเลย เข้ามาหารากเดิม ต้นลำเด็มนี่ทั้งหมด จึงไม่ได้เกี่ยวกับทางปริยัตินะ เรียนก็เรียนมา เวลาเทศน์นี้ไม่ได้ออกเลย ออกนี้ล้วนๆ ไปเลยเชียว

นี่ละธรรมะเกิด กิเลสเกิดก็แบบเดียวกัน วันหนึ่งคืนหนึ่งตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับกิเลสเกิดสักเท่าไร ผู้สั่งสมกิเลสโดยไม่รู้สึกรู้สีกี่มี ผู้ตั้งหน้าตั้งตาทำเพื่อกิเลสจริงๆ ก็มี เรื่องกิเลสเกิดได้วันยังค่ำ ที่นี้ธรรมเวลาได้เกิด เกิดได้วันยังค่ำ เกิดจนกระทั่งธรรมกับใจพอกันเรียบร้อยแล้ว เหมือนน้ำมหาสมุทร เอ้า ฟังให้ตื่นะ ตักที่ตรงไหนๆ น้ำมหาสมุทรจะบกบางไหม ธรรมะพระพุทธเจ้าเทศน์สอนโลกสามโลกธาตุมีบกบางที่ไหน ธรรมะยังครอบมหาสมุทรอีกนะ

หัวใจกับธรรมเวลาเข้าถึงกันแล้วครอบโลกธาตุ มีอ้อมมีอันที่ไหน ออกจากหัวใจออกเท่าไรออกไปเลย เหมือนเราตักน้ำในมหาสมุทร ตักเท่าไรตักไปเถอะๆ แล้วแต่เหตุการณ์

ที่จะมาเกี่ยวข้องกับน้ำนั้นก็มีมากมีน้อย นี่เหตุการณ์ของโลกทั้งหลายที่มาเกี่ยวข้องกับกรรมมากน้อยที่ควรที่จะสงเคราะห์กันหนักเบาแค่ไหน ๆ จะเป็นเองออกเอง เป็นเอง ออกเอง ถ้าไม่มีอะไรเลยก็หูหนวก ตาบอด ไปสถานที่โง่ โง่ ไปสถานที่ฉลาดเป็นเอง ๆ ไปสถานที่หูหนวกตาบอดเขาก็บอดเราก็บอดไปเสีย เขาหนวกเราก็บอดไปเสีย สถานที่มียับเยิบที่จะรับกันจะออกรับกันทันที ๆ

ท่านทั้งหลายฟังเสียนะธรรม ธรรมในใจ ธรรมเกิดที่ใจ ธรรมอยู่ที่ใจ รวมอยู่ที่ใจ พออยู่ที่ใจ ไม่มีคำว่ากลัวอดกลัวอื่น หรือกลัวจะสิ้นจะเปลืองไม่มี เพราะครบไปหมดแล้ว โลกนี้เป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ความบริสุทธิ์เป็นธรรมชาติแล้วไม่มีกฏอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จึงไม่มีคำว่าหมดว่ายัง คำว่าสิ้นว่าเปลืองไม่มี สมควรที่จะสงเคราะห์โลกได้มากน้อยเพียงไรก็สงเคราะห์ นี้เราก็พยายามสงเคราะห์โลกเต็มกำลังความสามารถ

อย่างเวลานี้ในเมืองไทยของเรา กำลังเดือดร้อนวุ่นวาย เราอยู่ในท่ามกลางแห่งความเดือดร้อนนี้ คนทั้งหลายจะว่าเราเป็นฝ่ายนั้นฝ่ายนี้ เราไม่เป็นนะ เราเป็นธรรมเหนือทุกอย่างเลย ธรรมอยู่กับใจ ใจเป็นธรรมแล้วเหนือหมด ใครผิดบอกว่าผิด ใครถูกบอกว่าถูก ไม่มีคำว่าเอียงเรื่องธรรม เราจึงไม่มีคำว่าฝ่ายนั้นฝ่ายนี้ คำว่าแพ้วชนะเราก็ไม่มี คำว่ากล้าก็ไม่มี คำว่ากลัวก็ไม่มี มีแต่ธรรม ความเมตตาธรรม ผู้ที่มีตทนาสาโทดมน์รู้สึกตัวได้ก็รู้สึกตัว รู้ไม่ได้ก็จำเป็น เป็นกรรมของสัตว์ ๆ

เวลานี้ก็อยู่ในท่ามกลางแห่งพุทธศาสนาของเรา นี่เพราะอะไร เพราะชวากเพราะหนามเกิดในท่ามกลางพุทธศานามันก็ทิ่มแทงหัวใจพุทธศาสนาคือชาวพุทธเรา ให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายนั่นเอง ถ้าเป็นธรรมล้วน ๆ แล้วท่านสะดวกสบายมาก ดังครั้งพุทธกาล พระอรหันต์ท่านอยู่ด้วยกันเคยได้ยินไหมว่าท่านทะเลาะกัน ท่านไม่มี เพราะเรื่องทะเลาะเบาะแว้งเป็นเรื่องของสมมุติ เรื่องความสกปรก อันนั้นเหนือแล้ว ท่านจะไปขัดไปแย้งกันที่ตรงไหน นั่นละธรรมสงบร่มเย็น ท่านอยู่ในป่าในเขา

ยกตัวอย่างเช่น เห็นไหมเมื่อเช้านี้พระท่านมาตั้ง ๔๐ องค์ มาฉันจังหัน พอเริ่มฉันเท่านั้น เราเริ่มฉันก่อน จะได้สักกี่ช้อนก็คำละ ยังไม่ถึงไหน พระเริ่มฉันทีหลัง แล้วฉันไม่ทราบว่าได้กี่ช้อนก็คำท่านหยุดแล้วออกแล้วไปแล้ว เห็นไหม นี่ทำไม ฉันบู้บปี้ ๆ สองสามคำสองสามช้อนไปแล้ว ๆ เป็นยังไง เราจะเข้าใจว่าท่านอิมเธอ ท่านไม่ได้อิมนะ ท่านฝึกท่านทรมานท่านต่างหาก ฉันเท่านั้นพอดี เพราะมุ่งต่ออรรถธรรมอันยิ่งใหญ่เลิศเลออยู่ในหัวใจ อันนี้เป็นเครื่องฝึกทรมาน

คือถ้าหากว่ามันหนักไปอย่างนี้ความพอกความเพียรก็ไม่ดี กินอímมาก ความขี้เกียจมาก นอนก็มากราคะตัณหาที่เพิ่ม ร่างกายเป็นเครื่องมือของราคะตัณหา ราคะตัณหาอยู่ในหัวใจนั้น ทีนี้เวลามีเครื่องมือดีราคะตัณหาที่สนุกใช้ เพราะฉะนั้นจึงต้องตัดทอนออกเรื่องเครื่องมือ ฉันทองสามคำๆ เห็นไหมพระท่านออกไปแล้ว หยุดไปแล้วๆ อย่าเข้าใจว่าท่านอímนะ ท่านไม่ได้อím ท่านฝึกท่านท่านฝึกอย่างนั้น ความอímใครก็รู้ ไม่อímใครก็รู้ นี่ฉันเพียงสองสามคำ ทั้งๆ ที่เราเป็นหัวหน้าฉันไม่ได้ก็คำ ท่านฉันตามหลังได้สักสองสามคำไปแล้ว หายเงียบๆ

นี่คือความตั้งอกตั้งใจของท่านผู้มุงธรรม ท่านจะตัดดวงเอาธรรม ท่านไม่ได้สนใจกับอาหารการบริโภคซึ่งพอเสียเวลาธาตุชั้นธไปวันหนึ่งๆ เท่านั้น ท่านหนักแน่นในธรรม สิ่งเหล่านี้เราเติมกำลัง เราเป็นตัวเท่าหนูเราผ่านมาหมดแล้วนะ เพราะฉะนั้นพระท่านทำอย่างไรเรารู้หมดๆ เพราะเราผ่านมาหมดแล้ว การขบการฉันนี้ฝึกทรมานเอามากที่สุดทีเดียว ไปบิณฑบาตบ้านใดที่เป็นบ้านใหญ่ไม่อยู่ไม่ไป มีคนเคารพนับถือมากไม่อยู่ เขาเคารพนับถือมากเขาก็มาเกี่ยวข้องกับเรา ยุ่งมาก เสียเวลาประกอบความพอกเพียร นั้นเอาตรงนั้นนะ เพราะเราไปหาอรรณพธรรม

เพราะฉะนั้นจึงไปหาหลบซ่อนอยู่ตามป่าตามเขา กับคนในป่าในเขา สามหลังคา เรือน สี่หลังคาเรือน ห้าหลังคาเรือน เขาอยู่เป็นหย่อมๆ เรามองไปในภูเขาเต็มไปหมดมีแต่ภูเขา อย่าเข้าใจว่าไม่มีบ้านนะ มีเป็นหย่อมๆ ตั้งแต่ก่อนที่คนยังไม่มากนะมีคนอยู่ขึ้นไปอยู่กับพวกนี้เองเพื่อฝึกทรมานตนเอง บิณฑบาตได้มาเท่าไรก็เอา เท่านั้นพอยังอัตภาพให้เป็นไป แต่จิตกับธรรมนี้ฟุ้งๆ ต่อกันตลอดเวลา นี่ท่านฝึกท่าน ร่างกายกินให้อímเมื่อไรก็ได้ยากอะไร เราหิวมาแทบเป็นแทบตาย เสือกคลานมา พอกินอímแล้วครู่เดียวเท่านั้นติดผิง ม้าแข่งสู้ไม่ได้ กำลังทางร่างกายขึ้นได้ง่าย แต่กำลังทางด้านจิตใจนี้ขึ้นได้ยากนะ จึงต้องได้ฝึกได้ฝึนกันอยู่ ร่างกายมันไม่เป็นปัญหาอะไร กินเมื่อไรก็อímเมื่อนั้น แต่ทางด้านธรรมะนี้ต้องได้เสริมกันอย่างหนักๆ

นี่ละการฝึกทรมาน ยิ่งในพรรษานี้ด้วยแล้วท่านก็ยิ่งหนักแน่น แต่ก่อนท่านก็ปฏิบัติมาอยู่แล้วอย่างนั้น แต่เวลาเข้าพรรษาเป็นกาลเวลาที่ว่าได้ไปที่ไหนๆ ไม่มีงานการยุ่งอะไร ท่านเร่งความพอกเพียรของท่าน รุดงควัตรนี้ท่านนำมาปฏิบัติ เห็นไหมละรุดงควัตร ๑๓ ข้อ มีในคัมภีร์ เอาไปติดไว้ที่สนามหลวง พวกเปรตพวกผีมันก็ไปปลดลงๆ เห็นไหมเห็นต่อหน้าต่อตา พวกหยาบโลนที่สุดเลยพวกนี้ เป็นธรรมแท้ๆ ประกาศน่าจะเคารพบูชา ไหว้เสียด้วยซ้ำถึงถูก เพราะรุดงควัตรคือองค์ศาสนันเอง มันไปปลดลง จับพระพุทเจ้า

ลากลง เขียบเล่นไปสบายๆ นี่พวกที่หยาบโลนที่สุดมีอยู่ในปัจจุบันนี้แหละ ให้ท่านฟังหลายดูเอา

พวกนี้จะไม่สนใจกับศีลกับธรรมอะไรเลย สนใจตั้งแต่ที่จะให้ได้ยังไงๆ ใจนั้นเต็มไปด้วยความโลภ ความโกรธ ราคะตัณหา ความได้ไม่มีเมื่องพอ ทุกอย่างรวมอยู่นั้นหมด มันมุ่งต่อนั้นๆ มันถึงเขียบบรรดเขียบธรรมไม่สนใจ ใครมาขวางหน้าเขียบไปเลยๆ พวกนี้ พวกตาบอดภายในใจ ไม่รู้จักบาปจักบุญแหละ ให้พากันเข้าใจ นี่พูดถึงเรื่องธุดงค์วัตร มันก็ไปเขียบบลง ไปปลดลงๆ ฟังชืหยาบไหม พิจารณาชื พระพุทธเจ้าองค์ศาสดาอยู่นั้นแหละ

ท่านอุตสาห์พยายามปฏิบัติตามธุดงค์วัตร ยิงเข้าพรรษานี้ด้วยแล้วท่านก็ยิ่งเร่งทำความพากเพียรด้วยวิธีการต่างๆ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ผู้เริ่มต้นฝึกหัด จิตไม่มีอะไรก็ให้เอาหลักภาวนาบริการรมให้ดี สติติดกับคำบริการรม นี่เรียกว่าเริ่มต้นภาวนา พระก็ตามฆราวาสก็ตาม เริ่มต้นทำต้องเป็นอย่างนั้น ไม่มีที่ยึดที่เกาะไม่ได้จิตใจเลื่อนลอย กิเลสลากไปหมด เพราะฉะนั้นจึงต้องเอาคำบริการรม ซึ่งเป็นธรรมให้ใจได้ยึด เช่นเรากำหนดพุทโธตามจริตนิสสัยที่ชอบในธรรมบทใดแล้วนำมาบริการรม มีสติกำกับรักษาอยู่กับคำบริการรมของตนนั้นๆ

นั่นละเรียกว่าทำความเพียร หนักอยู่นะ จิตใจมันเคยเกลไกล บังคับใส่คำบริการรมนี้เหมือนจะลากไปฆ่า มันฝืด มันเคือง มันฝืน แต่เอาไม่ถอย ได้ เอาไม่ถอย ได้ นี่ละการฝึกเบื้องต้นเป็นอย่างนั้น ชั้นฝึกหัดเบื้องต้น แต่สตินี้สำคัญมากทีเดียว เผลอไม่ได้สติ สติเป็นพื้นฐานในธรรมทุกชั้น ตั้งแต่พื้นๆ จนกระทั่งถึงมหาสติ มหาปัญญา สติเป็นพื้นฐานสำคัญทีเดียว ปัญญาก้าวออกเป็นระยะๆ เมื่อยังไม่แก่กล้า พอแก่กล้าขึ้นมาแล้ว สติกับปัญญาเป็นอันเดียวกันเลยฟังๆ นี่ละภาคปฏิบัติ

ธรรมจะเกิดจากใจ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ที่ใจด้วยการภาวนา ถ้าใครกำหนดลงพิจารณาที่นั่น มหาเหตุอยู่ที่นั่น มหาเหตุอันใหญ่หลวงก็คือกิเลส สร้างแต่เหตุการณ์ความทุกข์ความทรมานให้สัตว์โลกยุ่งเหยิงวุ่นวายทั้งวันทั้งคืน ยืน เดิน นั่ง นอน ธรรมจะเกิดได้น้อยๆ ที่นี้เวลาเราได้ภาวนา ระหว่างกิเลสกับธรรมพัดกันตรงมหาเหตุคือใจนั้นแหละ เอาใจเป็นเวที กิเลสกับธรรมพัดกันอยู่บนหัวใจ เรียกว่าฝึกฝนอบรมทรมาน หรือภาวนาเบื้องต้นเป็นอย่างนี้

พอเราบริการรมติดๆ กัน นี่พูดเฉพาะอย่างยิ่งคือนักบวชที่ไม่มีงานอะไรเลย มีแต่งานที่จะสั่งสมความดีเพื่อมรรค ผล นิพพานแก่ตนเท่านั้น จึงไม่มีงานอื่นใด หน้าที่การงาน

นี่จึงทำได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เช่นไม่ให้เพลอสติทั้งวันได้ ไม่มีการมีงานอะไร ไม่ให้เพลอปิดกวาดเช็ดถูอะไรสติดินแนบ ๆ อยู่อย่างนั้นตลอดเวลา เมื่อจิตได้มีการบำรุงรักษาอยู่ไม่มีอะไรเข้ามาทำลาย ก็ค่อยเจริญขึ้น ๆ จิตเจริญด้วยการรักษา อะไรรักษา สติ นั้น ถ้าสติยังครอบจิตอยู่กิเลสก็ไม่เกิด แม้จะมีอยู่เต็มหัวใจก็เกิดขึ้นมาได้ กิเลสจะออก เอาสังขารคือความคิดปรุงนี้เป็นเครื่องมือ มันจะผลักดันออกมา ๆ

เราจะเห็นได้ชัดเวลากิเลสมันอยากคิดอยากปรุง มันผลักดันคำบริกรรมของเราขึ้นมา ทางนี้ก็บีบเอาไว้ด้วยคำบริกรรม ด้วยสติ ๆ ทางนั้นก็ขึ้นไม่ได้ บีบเอาไว้ ๆ หลายครั้งหลายหนทางที่ผลักดันขึ้นมาก็เบาลง ๆ เมื่อทางนั้นเบาลง คำบริกรรมของเรากับสติดินแนบแน่นหนามันคงเข้าไป ใจสงบ สงบได้เพราะกิเลสไม่กวน จากนั้นไปก็ค่อยสงบลงเรื่อย กิเลสค่อยจางไป ๆ คือความฟุ้งซ่านวุ่นวายแหละกิเลส มันค่อยจางลงไป ๆ เพราะข้อบังคับได้แก่คำภาวนาของเรา จากนั้นจิตใจก็สงบได้ละที่นี้

พอจิตใจสงบได้จะเห็นความสำคัญของใจในเวลานั้นนะ ถ้าใจยังสงบไม่ได้ ไม่มีความหมายในโลกธาตุนี้ เป็นบ่อของสิ่งทั้งหลายทั่วโลกนี้ไปหมด จิตดวงนี้ไม่มีเป็นใหญ่ ไม่มีความสำคัญตนว่าดีชั่วประการใดเลย เป็นบ่อเขาทั้งนั้น ของอารมณ์ต่าง ๆ ก็ของกิเลสที่มันคิดมันปรุงนั่นแหละมันหลอกเจ้าของ กิเลสอยู่ในใจคิดปรุงขึ้นจากใจ หลอกตัวเองให้หลงไปเรื่อย ๆ พอจิตสงบแล้วสิ่งหลอกเหล่านี้สงบ ๆ เงียบไปเลย เมื่ออบรมมากเข้า ๆ ความสงบนี้แน่นหนามันคงเป็นสมาธิขึ้นมา สมาธิคือความแน่นหนามันคง ความสงบนั้นละเอียดเข้าไป ๆ ประหนึ่งว่าก้อนหินทีเดียว

จิตสงบเต็มที่จิตมีสมาธิเต็มภูมิแล้วจะเป็นเหมือนหินแน่นปึกเลย สติก็อยู่กับนั้นอีกนะ ไม่ว่าจะความสงบขึ้นไต่ถึงขั้นสมาธิ สติดินแนบอยู่นั้น เอาอันนั้นแทนคำบริกรรม เอาจุดแห่งความสงบเย็นนั้นเป็นจุดหมาย แล้วสติตั้งอยู่ในนั้นเรื่อย ๆ ๆ ที่นี้พอจิตค่อยสงบค่อยอิมอารมณ์การคิดปรุงแต่งต่าง ๆ แล้วออกทางด้านปัญญา ปัญญาที่เคยได้สอนแล้วพิจารณาแล้ว แยกธาตุแยกชั้น แยกเขาแยกเรา พระพุทธเจ้าท่านสอนให้พระแล้วว่า เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เปิดออกให้เห็น ของเหล่านี้อยู่กับตัวของเราเอง ไม่อยู่ที่ไหน

ผมอยู่กับหัวเรา ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก อยู่กับตัวของเราทั้งนั้น ดูเหล่านี้ให้มันเห็นชัด หลง ๆ อันนี้แหละจะเป็นหลงอะไรไป เมื่อพิจารณาอันนี้ชัดแล้วจิตใจจะถอนออกมาจากความยึดมั่นถือมั่น นี้เรียกว่าปัญญา ที่แรกก็เกสาก็เป็นคำบริกรรมให้จิตสงบเสียก่อน เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ใครจะทำให้เป็นความสงบก็ได้ พอจิตสงบแล้ว

เอาอันนี้เป็นวิปัสสนาไปเลย คลี่คลายสิ่งเหล่านี้ให้เห็นชัดเจน ทั้งภายนอกภายใน จิต กระจ่างแจ่มขึ้นมาๆ นั้นธรรมออกแล้วนะที่นี้ ธรรมเริ่มเกิดแล้วๆ

จากนั้นปัญญาไม่มีสิ้นสุด ดังที่เคยพูดแล้วกระจ่างแจ่มไม่มีสิ้นสุด จนกระทั่งกิเลส สิ้นซากไปเมื่อไรแล้ว ปัญญาเครื่องแก้เครื่องถอดถอนกิเลสจะยุติตัวเอง ไม่ต้องมีการ บังคับบัญชาอะไร เบื้องต้นท่านแสดงว่ามหาสติมหาปัญญาหุมนเป็นธรรมจักร โดย อัตโนมัตินี้ของตัวเองเพื่อฆ่ากิเลสทุกประเภท ส่วนมากลงถึงขั้นมหาสติมหาปัญญาแล้วต้อง เป็นกิเลสชั้นละเอียดสุดยอด แต่จิตก็หุมนมาตลอดๆ จนกระทั่งกิเลสขาดสะบั้นไปจากใจ หหมดแล้ว มหาสติมหาปัญญาที่หุมนเป็นธรรมจักรยุติตัวเองเงียบ ที่นี้หมดงานไม่มีอะไร มี กิเลสเท่านั้นเป็นตัวก่อกวนยุ่งเหยิงวุ่นวายภายในจิตใจ

พอกิเลสสิ้นซากไปแล้วไม่มีอะไรกวนใจ ธาตุเป็นธาตุ ชั้นนี้เป็นชั้น รูปก็คือกาย ของเรา เวทนาคือความสุขทุกข์ที่มีอยู่ภายในกาย ไม่ได้มีในจิต หหมดแล้วจิต สัจญาจำนั้น หมายถึงก็จำไปตามเรื่องของชั้น สังขาร วิญญาณรับทราบจากทางตา หู จมูก ที่มันสัมผัส สัมพันธ์กับสิ่งที่ได้รับทราบๆ แล้วดับไปๆ มีชั้นทำงานของตัวเองอยู่เท่านั้น ชั้นนี้ไม่มี เจ้าของ กิเลสซึ่งเป็นเจ้าของด้วยความยึดมั่นถือมั่นของมันขาดสะบั้นลงไปแล้ว ธรรมเป็น เจ้าของ ธรรมไม่ยึด เอาชั้นเหล่านี้มาเป็นเครื่องมือทำงานสอนโลกทั่วๆ ไป ดัง พระพุทธเจ้าสาวกทั้งหลายท่านสอน ท่านเอาชั้นนี้ ชั้นของท่านเป็นชั้นล้วนๆ ไม่ได้เป็น ชั้นเจือปนด้วยกิเลส

เวลากิเลสมีอยู่ไม่ว่ารูปว่ากาย ว่าเวทนา สัจญา สังขาร วิญญาณ เสริมให้กิเลสเกิด ตลอด พอกิเลสขาดสะบั้นลงไปนี้เป็นชั้นล้วนๆ ไม่เป็นกิเลส นี้ละธรรมเกิดอย่างนั้น ท่านทั้งหลายให้ฟังเอา เวลากิเลสเกิด อยู่ที่ไหนเป็นพื้นเป็นไฟไปตามๆ กันหมด มีแต่พวก กิเลสเกิด เข้าใจใหม่ โรงงานกิเลสก็คือตัวของเรา ใจของเรา มันหุมนตัวๆ กิเลสพาให้หุมน พอฆ่ากิเลสขาดสะบั้นลงไปแล้วกิเลสหมดไม่มีอะไรหุมน เหลือแต่ธรรมที่บริสุทธิ์ล้วนๆ ท่านไม่หุมน ก็ดูแต่ชั้นที่มันติดมันดินไปตามสภาพของมัน

ชั้นนี้เหมือนโลกทั่วๆ ไป ไม่มีอะไรผิดแปลกต่างกันนะชั้นนี้ โลกเป็นยังไง ชั้นนี้ ของพระพุทธเจ้าของพระอรหันต์ก็เป็นแบบเดียวกัน เป็นแต่เพียงว่าเป็นชั้นล้วนๆ ไม่มี กิเลสเจือปน การเป็นอยู่หลับนอนอะไรๆ เหมือนกันหมด คือความรู้ที่อยู่ในชั้นนี้ วงชั้นนี้ เท่านั้นที่เป็นอยู่ในชั้นนี้ ความรู้ที่รับทราบตลอดเวลาในชั้นนี้คือความรู้ที่เกี่ยวกับชั้นนี้ เวลามีชีวิตอยู่ สำหรับความบริสุทธิ์นั้นเรียกว่าทุกอย่างขาดสะบั้นไปหมดตั้งแต่ขณะท่าน ตรัสรู้ธรรม หรือบรรลุธรรม

ความรู้อันหนึ่งที่เป็นประจำในการรับผิดชอบชั้นของท่าน จิตของท่านบริสุทธิ์แล้ว ความรู้อันนี้แทรกอยู่กับเรื่องชั้น เพราะฉะนั้นกิริยาต่างๆ จึงมีเหมือนกัน เช่นเดินไปตามทางจะลื่นอย่างนี้ พระปฤชฌน คนปฤชฌน กับพระอรหันต์ลื่นจะช่วยตัวเองเต็มความสามารถเหมือนกัน ไม่ได้ผิดกันเลย ไม่ควรล้มไม่ยอมให้ล้ม ช่วยตัวเอง ถ้าควรจะล้มแล้วใครก็ล้ม ได้ด้วยกัน นี่เรียกว่าสัตตชาตญาณ ไม่ต้องบังคับ ยึดถือไม่ยึดถือ สัตตชาตญาณความรับผิดชอบตัวเองจะช่วยตัวเองเต็มเหนี่ยว ไม่ควรล้มจะไม่ยอมล้ม ลื่น หรือเดินไปจะเหยียบนีก้าวงู โดดผิงเดียวข้ามไปแล้ว นั่น เป็นแบบเดียวกัน เป็นแต่เพียงว่าใจต่างกัน อันนี้ต่างกัน

คือใจของคนสามัญจะร้อนวูบ ใครก็รู้ทุกคน เพราะงูทั้งตัวจะเหยียบมัน โดดข้ามไปนี้ตกใจเกินเหตุเกินผลจนร้อนวูบเป็นพินเป็นไฟ แต่ใจของผู้สิ้นกิเลสแล้วท่านจะแยบรู้เท่านั้น หากธรรมชาติอันหนึ่งช่วยตัวเอง โดดข้ามได้ นี่สัตตชาตญาณ อันนี้เป็นเหมือนกันให้ท่านทั้งหลายทราบ วันนี้พูดถึงเรื่องชั้นเหมือนกับโลกทั่วๆ ไป คืออะไร ดังที่มีคนมาถามปัญหาพ่อแม่ครูจารย์มัน แล้วเกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่ครูจารย์มัน ถามมาหาเรา เราไม่ตอบเสียเวลาจะตอบ เรามีตอบฉบับหนึ่งหรือไง

เขาสงสัย พระท่านสงสัยท่านก็ถามมาไม่มีเจตนาร้ายต่ออะไรละ ท่านสงสัยท่านก็ถามเราว่า ท่านอาจารย์มันใครก็รำลือกันทั้งโลกว่าท่านเป็นพระอรหันต์ แต่ทำไมท่านยังสูบบุหรี่อยู่ ขอถามท่าน เขาถามตามเรื่องว่า ถ้าลงเป็นอรหันต์แล้วให้เป็นอรหันต์หมดทั้งธาตุทั้งชั้น เคยข้อย่าชี้ เคยเยี่ยวอย่าเยี่ยว เคยกินอย่ากิน เคยนอนอย่านอน เป็นอรหันต์แล้วกินไม่ได้ ชี้ไม่ได้ นอนไม่ได้ ถ้าเป็นอรหันต์แล้ว ถ้าเป็นธาตุธรรมดาทั่วๆ ไปก็กินได้นอนได้เหมือนกัน อันนี้เป็นเรื่องธาตุเรื่องชั้น

เรื่องชั้นนี้มันเป็นเรื่องเหมือนโลก ยังบอกแล้ว เช่นอย่างยาเสพย์ติดลองดูซินะ ชั้นใครก็ตาม เพราะชั้นนี้เป็นสมมุติด้วยกัน ติดได้ไม่สงสัย ไม่ว่าชั้นปฤชฌน ไม่ว่าชั้นของพระอรหันต์ ชั้นของพระพุทธเจ้า ยาเสพย์ติดเข้าไปในชั้นนี้มันเข้ากันได้เสมอกัน เพราะฉะนั้นพูดได้ยันเลยว่า ปฤชฌนแน่ใจแล้วว่ากินยาเสพย์ติดนั้นติด พระอรหันต์ใครว่าไม่ติด ติด ชั้นของท่านติด แต่ดวงใจของท่านอรหันต์ไม่ติด ชั้นของท่านติด ชั้นของพระพุทธเจ้าติด แต่พระพุทธเจ้าไม่ติดยาเสพย์ติด ให้เข้าใจอย่างนั้นซิ แยกอย่างนั้นซิ เพราะเหล่านี้เป็นเรื่องของสมมุติก็ต้องเป็นแบบสมมุติไป

เพราะฉะนั้นท่านจึงห้าม เมื่อมีความรับผิดชอบในธาตุในชั้นของตนจากความบริสุทธิ์ของใจแล้วท่านจะไม่แตะสิ่งเหล่านี้ ท่านรักษาได้เข้มงวดกวดขัน ถ้ากินลงไปติด

เหมือนกัน เข้าใจหรือ ไม่ใช่เป็นพระอรหันต์แล้วไม่ติด อย่าเข้าใจผิดนะ นี่ถอดออกมาจากหัวใจ ฟังให้ชัดเจนนะ ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเหมือนโลกทั่วๆ ไป เป็นแต่เพียงว่าจิตเป็นอันหนึ่งต่างหาก ผ่านไปหมดแล้ว รับผิดชอบอยู่นั้นแต่ไม่ใช่อันนั้น มันเป็นหลักกรรมชาติของมัน เรื่องของขันธก็เป็นไปตามขันธ อะไรควรชอบ อะไรไม่ควรชอบ อันนั้นดี อันนี้ไม่ดี รักอันนั้น ไม่รักอันนั้น อยู่ในวงขันธทั้งนั้นเข้าใจไหม ธรรมชาตินั้นไม่มี ให้พากันเข้าใจนะ

เป็นยังไงหลวงตาบัพพูดถึงเรื่องยาเสพติด จะมีตั้งแต่ปุณฺณหรือ ท่านผู้สิ้นกิเลสแล้วขันธของท่านเป็นขันธเหมือนโลกทั่วๆ ไปติดได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงห้ามตลอดไปเลย สิ่งที่เป็นภัยพระพุทธเจ้าทราบหมด ห้าม สุรายาเมาอะไรจนกระทั่งยาเสพติด อย่างเกิดขึ้นมาทุกวันนี้ก็เป็นธรรมของพระพุทธเจ้าที่สอนไว้แล้ว พกยาเสพติด สงเคราะห์เข้าไปในสุราเลยทันที ไม่ต้องไปหามาจากที่ไหน อันนี้เป็นภาคที่เป็นพิษเป็นภัย เข้าในสิ่งที่พิษเป็นภัย ห้ามในทางพระวินัยทันทีเลย เข้าใจไหมละ

เช่นอย่างน้ำอ้อย น้ำตาล แต่ก่อนไม่ได้พูดถึงเรื่องน้ำตาล พูดแต่น้ำอ้อย ที่นี้น้ำตาลก็เป็นสิ่งคู่ควรกันเหมือนกันกับน้ำอ้อย เข้าในทางอนุญาตว่าเป็นสัตตาทกาลิก น้ำอ้อยกับน้ำตาลจึงเป็นของคู่ควรได้เช่นเดียวกัน เช่นเดียวกับยาฝิ่นหรือสุรายาเมา จนกระทั่งยาเสพติด เข้ากันได้พวกนี้ ห้ามทางพระวินัย ท่านสงเคราะห์เข้ากันอย่างนั้นๆ มีลักษณะปกครองทางวินัย แล้วแยกแยะออกไป อันใดที่ควรกับทางไหนทางดีหรือทางชั่ว ที่ควรทางดีให้หมუნไปทางดี ที่ควรทางชั่วให้หมუნทางชั่ว เช่น พวกฝิ่น พกยาเสพติด ให้หมუნเข้าไปทางสุรา สุราเป็นพื้นฐานไว้แล้วที่ห้าม เหล่านั้นเข้ามาอยู่ในจุดนี้หมด เป็นสิ่งที่ห้ามเหมือนกันหมด

สิ่งที่ถูกต้องดีงาม เช่นอย่างน้ำตาล เช่นน้ำอ้อย ท่านกำหนดไว้ว่า น้ำอ้อยอนุญาตไว้ในพระวินัย รับประทานแล้วฉันได้ ๗ วัน หมดอายุ ต้องสละ ไม่สละไม่ได้ แต่ก่อนน้ำตาลไม่มี ที่นี้เวลามีน้ำตาลมามันเป็นของคู่ควรกันกับน้ำอ้อย น้ำตาลจึงสงเคราะห์เข้าไปด้วยกันนี้ อันไหนที่ควรทางดีก็ให้สงเคราะห์ทางดี อะไรที่ควรทางชั่วสงเคราะห์ทางชั่ว เรียกว่าควรห้าม ห้าม ฝ่ายไหนที่ควรห้ามสงเคราะห์เข้าไปฝ่ายห้าม ส่วนไหนที่เป็นฝ่ายอนุโลมผ่อนผันหรือฝ่ายถูกต้องให้เป็นไปตามนั้น

ให้พากันเข้าใจ เอ้าเอาไปฟังหลวงตาบัพพูดผิดไหมที่พูดเหล่านี้ เรื่องขันธเป็นขันธติดได้เหมือนกันหมดในโลกนี้ เราจึงบอกว่าเอาสุรายาเมา เอายาเสพติดไปให้พระอรหันต์ท่านกิน อรหันต์ท่านไม่ติดแต่ธาตุขันธของท่านติด เข้าใจไหม เดียวก็จะไปเหมาว่าพระอรหันต์ติด ธาตุขันธของท่านไม่ได้เป็นอรหันต์ ที่นี้ท่านเป็นผู้รับผิดชอบ คือท่าน

บริสุทธิ์แล้วรับผิดชอบในชั้นของท่านไม่ควรท่านปิดทันทีเลย ให้พากันเข้าใจอย่างนั้นนะ เดี่ยวจะว่าอะไรๆ ก็ไม่ติดทั้งหมด อย่างที่เขาถามมา ทราบว่าหลวงปู่มันยังสงบหรืออยู่ ว่าเป็นพระอรหันต์แล้ว เราอยากตอบว่าโคตรพ่อโคตรแม่มีเคยเป็นพระอรหันต์หรือมีมา เก่งกว่าครูบาอาจารย์ของกูได้หรือ อยากว่านั่นเข้าใจไหม เขาถามมาด้วยเจตนาดีเราก็ตอบ ให้ฟังอย่างนั้นแหละ

อะไรไม่ขัดข้องตามหลักธรรมหลักวินัย ความสวยงาม ความนิยมของมนุษย์แล้วก็ใช้กันได้ แต่อะไรขัดข้องแล้วปิดออกๆ เราก็ชี้แจงให้ฟังตามเรื่องนั้นแหละ ทั้งๆ ที่คนถามมามากต่อมากเราไม่ตอบ ก็หลับตามาถาม ถ้าหากว่าธรรมก็ลืมตาฟังลืมตาดู ไม่ควรตอบตอบหาอะไร อย่างนี้ก็ไม่ได้ แต่เราไม่ได้ยกว่าเราเป็นคนตาดีตาบอดอะไร เราคือเรา เข้าใจไหม พูดให้ฟังอย่างนั้นะ วันนี้แยกแยะธรรมทั้งหลายให้ท่านทั้งหลายฟัง เข้าไปภาคปฏิบัติ มันก็รู้อเอง สิ่งเหล่านี้ไม่ต้องทูลถามพระพุทธเจ้ามันจะรู้อยู่ภายในใจ เรียกว่าธรรมเกิด ธรรมเป็นผู้ยอมรับทุกสิ่งทุกอย่าง ปิดทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความเหมาะสม ควรหรือไม่ควร ธรรมจะรู้อเองภายในใจ ไม่ต้องมีใครมาบอกก็ตาม อะไรควรไม่ควรจะปิดจะเสริมทันทีๆ นั้นแหละธรรมในใจเป็นอย่างนั้น

นี่ก็เริ่มเข้าพรรษาแล้ว เมื่อวานนี้ก็ได้อธิบายให้ฟังแล้ว เกี่ยวกับเรื่องตั้งสังจ้อธิษฐานรักษาตัวเอง ปฏิบัติให้ได้สาระสำคัญในเวลาเข้าพรรษา ๓ เดือนไม่มากอะไรนักเลย ใครจะได้สาระสำคัญอะไรเป็นที่ระลึกในเวลาพรรษา เช่น การให้ทาน การรักษาศีล การทำความดีประเภทต่างๆ ในพรรษานี้เราจะเข้มงวดกวดขันทำความดีให้ได้อย่างนั้นๆ ให้ทำเอานะ พระพุทธเจ้าทรงสอน เมื่อวานนี้สัณเภาบาลี วันนี้ระลึกได้แล้ว ก็อย่างนั้นแล้ว มันลืมไปเฉยๆ มันฝังอยู่ในใจนานแล้ว ตมฺหะทิจฺจํ อตฺตปฺปํ อกฺขตาโร ตถาคตา วันนี้มันระลึกได้แล้วเข้าใจไหม ก็มันติดอยู่ในนั้น มันลืมเฉยๆ

ความพากเพียรเพื่อละกิเลสทั้งหลายนี้ เป็นสิ่งที่ท่านทั้งหลายทำเอง พระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นแต่เพียงผู้ชี้บอกแนวทางผิดถูกชั่วดีเท่านั้น เข้าใจแล้วหรือ? เราก็ให้ไปปฏิบัติ ท่านสอนไว้อย่างนั้น ความดีความชั่วอยู่กับเรา เราทำทางดี ดี ทำทางชั่ว ชั่ว ให้ปฏิบัติตัวเอง ซึ่งเวลานี้อยู่ในศูนย์กลาง ไปทางชั่วก็ได้ ไปทางดีก็ได้เรา ถ้าเราปล่อยตัวไปทางชั่วไหลลงไปเลย ถ้าทำดีก็ไหลไปทางดี จำเอานะ วันนี้ก็เทศน์เท่านี้ว่าจะไม่เทศน์มากมันก็มากของมันเอง

ในพรรษาให้มีขอบมีเขตนะ พระท่านมีขอบเขต เมื่อเข้านี้ก็มาฉันตั้ง ๔๐ องค์แต่เรากำหนดไว้ว่าไม่ให้เลย ๕๐ แต่นี้มีพระพิเศษมาที่เรา รับ อาจจะมีพิเศษไปอีกก็ได้ เพราะ

พระที่อยู่แล้วก็เต็มจำนวนนั้นจะขับไล่ท่านไปไหน เข้าใจไหมละ ที่นี้เวลาเรารับพิเศษก็เป็นพิเศษขึ้นมา อย่างเมื่อวานก็มาองค์หนึ่งจะมาจำพรรษาที่นี่ เราเปิดโอกาสให้พระเราปฏิบัติหน้าที่ของตน คือการประกอบความ پاکเพียร เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา สำรวมระวังตน ด้วยสติ ๆ ตลอด เราไม่ให้ลดหย่อนผ่อนผันเรื่องความ پاکเพียรของพระ ในวัดนี้ไม่ให้อ่อนเลยนะ ตั้งแต่ไหนแต่ไรมา เข้มงวดกวดขันมาตลอด งานการข้างนอกจะมีบ้างก็ให้มี หากเวลาจำเป็นเราก็ขอร้องให้ท่านมาช่วยชั่วคราวระยะเวลา จากนั้นก็ให้เป็นปรกติ เราก็ทำของเราไปเอง เราไม่กวนท่านนะ เพราะเราถือเรื่องความ پاکเพียรทางด้านธรรมะนี้ เรียกว่าเลิศเลออยู่ในหัวใจตลอดแล้วไม่มีจิตจาง

งานการภายนอกเป็นเพียงอาศัยเท่านั้นเอง ภายในสำคัญมากทีเดียว เราจึงไม่รบกวนพระ สถานที่อยู่นี้ก็พอดีจำเป็นก็ ๕๐ องค์พอดี ต่อไปนี้ข้างนอกก็กำลังปลูกต้นไม้ อะไร ๆ กำลังขยาย ๆ ที่นี้พอสมควรแล้วการงานข้างนอกค่อยเบาไป พระท่านก็จะไปปลูก กระทบอยู่ข้างนอกนั้นแหละ นอกกำแพงแต่ในวัดเหมือนกัน เวลานี้ยังรอรอยู่ แต่กระทบ มันมีอยู่แล้ว ท่านจะพักเป็นกาลเป็นเวลา เวลาที่มีการมีงานท่านก็พักอยู่ในกระทบตามนั้น ถ้าหมดไม่มีการงานนี้ท่านก็เข้ามาอยู่ข้างใน ปล่อยให้เขาทำงานวัดที่ยังไม่เสร็จไม่สิ้นต่อไปเรื่อย ๆ อย่างนั้น พองานทางนั้นเสร็จพระนี้จะขยายออกไปข้างนอกกำแพงไปเรื่อย ๆ เติมวัดแหละ หมดแล้วนะ

มีอะไรเอาเข้ามา ๆ ตั้งอยู่ในนั้นแหละเทียน ใครก็เทียนพรรษา ๆ อันนี้เป็นความนิยมกันต่างหาก ท่านบอกไว้ในหลักธรรมหลักวินัยว่า รูปเทียนธรรมดา เดียวนี้เพิ่มขึ้นมาว่า เทียนพรรษา คนนั้นก็ถวายเทียนพรรษา ๆ เทียนบางเล่มเท่าต้นเสานี้ นี่เทียนพรรษาดวาย วัดสวนแสงธรรมเราเคยเดือนมาแล้ว ค่อยเบาบางไป ปีนี้ขึ้นอีกแล้วต้นเท่าเสานี้ก็มี แล้วก็บีบบังคับให้พระต้องขึ้นมา ขนขออนชุงคือเทียนพรรษานั้นมา พิจารณาเหตุผลบ้างซิพี่น้องทั้งหลาย อะไรพอเหมาะพอดีมันก็รู้จักกันอยู่ที่นี่ มันเลยเหตุเลยผลก็รู้ใช้ไหมละ เออะอะก็เทียนพรรษา ๆ ไม่ฟังเหตุฟังผล เทียนพรรษามันหนักเบาเล็กน้อยเพียงไร มีที่ไหนเทียนพรรษา ไม่มี มีแต่ถวายดอกไม้รูปเทียนโดยไม่นิยมกาลสถานที่เวล่ำเวลาเท่านั้น ตามแต่อัธยาศัย เข้าใจแล้วหรือ?

ชมถ่ายทอดสดพระธรรมเทศนาของหลวงตาตามกำหนดการ ได้ที่
www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th